

[Heilesen.]

overlandvæsenskommission til for at klare sagen. Der skete da i 1937 det, at kommissionen ud fra en vurdering af de samfundsmæssige forhold lempede fredningen enkelte steder, hvor man nu, skønt forholdene ikke har ændret karakter, vil skærpe fredningen ved en kategorisk fredning af et 100 m fredsbælte, uanset om der er sandflugt eller ej. Det er forslaget § 1 b, der påbyder denne fredning, som i høj grad vil angribe ejernes rettigheder. Dels vil allerede i overensstemmelse med gældende lov eksisterende sommerhuse blive opslugt af nye fredsklitter, dels vil mange mennesker, som gennem lang sparsommelighed har forberedt opførelse af sommerhus, blive hindret deri, uden at der er tale om samfundsmæssig nødvendighed, og uden at de får erstatning. Disse og andre bestemmelser i lovforslaget går alt for vidt med hensyn til den private ejendomsret; det kan ikke være rimeligt at inddrage lovligt erhvervede rettigheder, stille krav om nedlæggelse af bestående sommerhuse og forbud mod bygning af nye, uden at man påtænker at give erstatning derfor. Disse bestemmelser støtter man på hensynet til bekæmpelsen af sandflugten, som der dog kun er tale om ganske enkelte steder. Endvidere er klitmyndighedernes, klitdirektørens, diktatoriske myndighed efter forslaget udstrakt alt for vidt med hensyn til, hvad der fremover skal og må ske på de fredede klitarealer. Man kan godt gennemføre en fornuftig fredning af visse klitarealer og åbne adgang for offentligheden til disse, hvor der er behov derfor, uden at man behøver at stille krav om nedlæggelse af bestående bebyggelse eller forbud mod bygning af nye huse.

Det foreliggende lovforslag vil, som det er udformet, rejse berettiget harme og protest fra tusindvis af sommerhusejere på de arealer, der vil blive berørt af de nye fredningsbestemmelser. Jeg vil anse det for rigtigt ikke at gå imod befolkningens ønsker og gennemføre et forbud mod bygning af sommerhuse i de omhandlede klitarealer, men nøjes med at gennemføre en censur ved fremtidig bygning af sådanne huse, hvad angår beliggenhed og udseende.

Jeg kan foreløbig sammenfatte mine bemærkninger således, at jeg må nære store betænkeligheder over for det i § 1 b, inde-

holdte og de deraf følgende stærke indgreb i ejernes rettigheder, hvorfor jeg håber, at der ved en udvalgsbehandling kan opnås sådanne lempelser under hensyntagen til, hvad der er nødvendigt af samfundsmæssige grunde, således at vi må undgå gentagelse af den uro, som 1935-loven gav stødet til i Hjørring amt.

I øvrigt kan jeg give tilslutning til de bemærkninger, som det ærede medlem hr. Sønderup fremsatte.

Landbrugsministeren (Skytte): Som jeg havde lejlighed til at fremhæve i min fremsættelsestale, er dette lovforslag et forsøg på en forenkling af de mange forskellige bestemmelser i flere love, vi har på dette område, og tillige en ajourføring, da mange af bestemmelserne efterhånden er meget gamle.

Det gælder i øvrigt om dette lovforslag, at det i alt væsentligt følger den gældende lovgivning med hensyn til grundejerens rettigheder og offentlighedens færdselsret. Jeg synes, det er nødvendigt at fremhæve det efter de bemærkninger, der er faldet i dag.

Det er jo rigtigt, at der på et enkelt område er en videregående bestemmelse, nemlig 100 meter grænsen. Det er også rigtigt, at man i forslaget i visse henseender tillægger klitvæsenet større beføjelser med hensyn til afgørelser, end man gør i dag. Jeg vil dog fremhæve, at mange af disse afgørelser kan indankes for landbrugsministeriet og undergives en domstolsprøvelse. Jeg er parat til at forhandle om, hvorvidt flere af afgørelserne skal kunne indankes for andre myndigheder.

Jeg går ud fra, at ingen her i salen ønsker bestemmelserne formet sådan, at de ikke i praksis kan administreres. Hvor man har foreslået ændringer, er det først og fremmest af administrative grunde for at få gennemført en forenklet administration, men jeg er parat til at forhandle om en nærmere afgrænsning af, hvor langt man skal gå; det gælder i øvrigt også om de andre indvendinger, som her er fremført.

Når man siger, at man ikke burde kunne nedlægge redningsveje, vil jeg svare, at nødvendige redningsveje selvfølgelig ikke vil kunne nedlægges og heller ikke bør kunne nedlægges. Det vil jeg gerne være med til at skabe sikkerhed for.